

Byla C-103/21

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2021 m. vasario 18 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen
(Administracinis teismas, Autonominė Bolcano provincijos zona)
(Italija)

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą data:

2021 m. vasario 9 d.

Pareiškėjas:

SG

Atsakovė:

Bolcano autonominė provincija

Pagrindinės bylos dalykas

Investicinės pagalbos hidroelektrinėms, skirtoms prie elektros tinklo neprijungtiems kalnų nameliams ir prieglaudoms, suderinamumas su vidaus rinka; nacionalinių institucijų atlikto pagalbos sumažinimo pasibaigus pagal Sąjungos teisę nustatytos pagalbos schemos galiojimui teisėtumas

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aiškinimas, SESV 267 str., visų pirma

2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentas (ES) 2015/1589, nustatantis išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisyklės (OL L 248, 2015, p. 9 ir klaidų ištaisymas OL L 186, 2017, p. 17) (toliau – Reglamentas (ES) 2015/1589)

2012 m. liepos 25 d. Komisijos sprendimas dėl leidimo teikti valstybės pagalbą remiantis SESV 107 ir 108 straipsnių nuostatomis SA.32113 (10/N) (2013/C 1/02) (OL C1, 2013, p. 7) (toliau – Komisijos sprendimas SA.32113)

Prejudiciniai klausimai

1. Ar 2012 m. liepos 25 d. Komisijos sprendimu SA.32113 (2010/N) patvirtinta 80 procentų dydžio pagalba mažų hidroelektrinių, iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminančių elektros energiją aukštikalnėse esantiems kalnų nameliams ir prieglaudoms, kuriuose nėra galimybės be protingų techninių ir finansinių sąnaudų prisijungti prie elektros tinklo, nustojo galioti 2016 m. gruodžio 31 d.?
2. Jei į šį klausimą bus atsakyta teigiamai:
  - 2.1 Ar tada reikia papildomai išnagrinėti, ar Reglamento (ES) 2015/1589 20 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad, jei pagalba taikoma netinkamai, prieš įsikišant valstybės institucijoms Komisija privalo priimti sprendimą dėl susigrąžinimo?
  - 2.2. Ar reikia išnagrinėti, ar ši pagalba suderinama su vidaus rinka, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, nes ji skirta skatinti tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai, ar ji vis dėlto gali iškraipyti konkurenciją ir daryti įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

SESV 107 straipsnio 1 dalis, 3 dalies c punktas ir 108 straipsnio 3 dalis

Reglamento (ES) 2015/1589 1 straipsnio a, c, f ir g punktai, 4 straipsnio 3 dalis, 9 straipsnio 3 ir 4 dalys, taip pat 20 ir 28 konstatuojamosios dalys

2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinančio Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 140, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 4 t., p. 3), 4 straipsnio 1 dalis, 2 dalies b punktas ir 3 dalis

2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014, p. 1 ir klaidų ištaisymas OL L 303, 2015, p. 109) (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas (BBIR), toliau – Reglamentas (ES) Nr. 651/2014), 41 straipsnio 7 dalies a punktas, taip pat 8 ir 9 dalys

Sprendimo dėl pagalbos SA.32113 6, 97 ir 98 punktai

Nurodomi nacionalinės teisės aktai

2010 m. liepos 7 d. Provincijos įstatymas Nr. 9 „Nuostatos dėl energijos taupymo, atsinaujinančių energijos išteklių ir klimato apsaugos“, paskelbtas 2010 m. rugpjūčio 3 d. regiono oficialiajame leidinyje Nr. 31, aktuali redakcija (toliau – Provincijos įstatymas Nr. 9)

2010 m. lapkričio 8 d. Provincijos vyriausybės sprendimas Nr. 1804, paskelbtas 2012 m. lapkričio 13 d. regiono oficialiajame leidinyje, Nr. 46 (toliau – Provincijos vyriausybės sprendimas Nr. 1804)

Faktinės aplinkybės ir procesas

- 1 Pareiškėjas yra kalnų ganyklos, kuri dėl nuošalios vietos nėra prijungta prie viešojo elektros tinklo, savininkas.
- 2 Provincijos įstatyme Nr. 9 buvo įtvirtinta galimybė gauti 80 procentų dydžio pagalbą statyti hidroelektrinėms, iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminančioms elektros energiją kalnų nameliams ir prieglaudoms, kuriuose nėra galimybės be protingų techninių ir finansinių sąnaudų prisijungti prie elektros tinklo.
- 3 Šią pagalbos schemą Europos Komisija (toliau – Komisija) patvirtino 2012 m. liepos 25 d. sprendimu SA.32113.
- 4 Remdamasis šia pagalbos schema, pareiškėjas paprašė atsakovės kompetentingos institucijos suteikti pagalbą elektros energijos gamybos naudojant vandens energiją projektui įgyvendinti. Pagaminta elektros energija turėjo būti naudojama savo reikmėms.
- 5 Kompetentingos institucijos 2018 m. rugpjūčio 31 d. sprendimu pareiškėjui buvo skirta 115 011 EUR dydžio pagalba, t. y. 80 procentų tinkamų finansuoti išlaidų, sudarančių 143 764,02 EUR.
- 6 2020 m. balandžio 27 d. kompetentinga valdžios institucija dalį skirtos pagalbos panaikino. Nurodyta, kad pagalbos schema SA.32113 2016 m. gruodžio 31 d. nustojo galioti, Provincijos vyriausybė pakeitė pagalbos kriterijus ir Reglamentu Nr. 651/2014 didžiausia 80 procentų tinkamų finansuoti išlaidų suma buvo sumažinta iki 65 procentų.
- 7 Remiantis naujais kriterijais buvo nustatyta 142 468 EUR tinkamų finansuoti išlaidų suma ir apskaičiuota 65 procentų, t. y. 92 604 EUR, dydžio pagalba. Taigi dalis pagalbos – 22 406,80 EUR suma – buvo panaikinta ir nurodyta išmokėti perskaičiuotą pagalbą sumą.

- 8 Tada pareiškėjas administraciniam teismui pateikė prašymą panaikinti jam nepalankius aktus, visų pirma, susijusius su daliniu panaikinimu (toliau – ginčijami aktai).
- 9 Grįsdamas savo prašymą jis nurodo šešis pagrindus, kuriais remdamasis, kiek tai reikšminga Sąjungos teisės požiūriu, be kita ko, teigia, kad:
- Pagalba nėra neteisėta, nes tai nėra Sąjungos teisei prieštaraujanti valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Pagalba, skirta tik kalnų namelių savo reikmėms naudojamos energijos tiekimui užtikrinti, neiškraipė konkurencijos Europos Sąjungoje ir neturėjo įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai.
  - Teisę nuspręsti pripažinti pagalbos teikimą neteisėtu ir ją susigrąžinti turi ne atsakovė, o tik Komisija.
  - Atsakovė pažeidė teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principus, nes Reglamentas (ES) Nr. 651/2014 galiojo nuo 2014 m. liepos 1 d., t. y. iš dalies atšauktos pagalbos suteikimo dieną – daugiau nei ketverius metus. Jei pažadėta pagalba nebūtų turėjusi skatinamojo poveikio, pareiškėjas niekada nebūtų investavęs.
- 10 Atsakovė prašo atmesti ieškinį.
- 11 Ji mano, kad tai buvo neteisėta valstybės pagalba, nes pagalbos schema SA.32113 2016 m. gruodžio 31 d. nustojo galioti, todėl ji neturėjo teisinio pagrindo. Pagalba taip pat buvo pažeistos Reglamento (ES) Nr. 651/2014 nuostatos. Todėl pagal šį reglamentą ji turėjo būti pakoreguota ir sumažinta.

Klausimų pagrindimas

- 12 Tai, ar prašymas bus patenkintas, priklauso nuo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) sprendimo dėl sutarčių aiškinimo.
- 13 Kolegijos nuomone, vadovaujantis SESV 267 straipsniu būtina pateikti Teisingumo Teismui minėtus prejudicinius klausimus dėl toliau nurodytų priežasčių, nes jie, atsižvelgiant į kelis pareiškėjo nurodytus pagrindus, turi lemiamą reikšmę sprendžiant ginčą.

Sąjungos ir nacionalinės teisės aktai

- 14 Teisės aktai, kurie yra svarbūs sprendžiant šį ginčą, nurodyti skirsniuose „Nurodomi nacionalinės teisės aktai“ ir „Nurodomos Sąjungos teisės aktų nuostatos“. Papildomai pateikiami toliau išdėstyti argumentai.
- 15 Provincijos įstatyme Nr. 9 numatyta, kad Pietų Tirolio provincija gali skirti iki 80 procentų pagalbą elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių įrenginių statybai ir plėtrai. Šiuo pagrindu Provincijos vyriausybės

sprendimu Nr. 1804 buvo nuspręsta šiems įrenginiams skirti pagalbą hidroelektrinių, skirtų kalnų nameliams ir prieglaudoms, statybai ir plėtrai. Toliau metiniu finansų įstatymu reikėjo nustatyti paskesnių finansinių metų išlaidas.

- 16 Sprendimu dėl pagalbos SA.32113 Komisija patvirtino pirmiau nurodytą pagalbos schemą. Iš jo matyti, kad bendras numatytas pagalbos schemos biudžetas buvo 187 mln. EUR, metinis – 32 mln. EUR, o nustatyta trukmė – iki 2016 m. gruodžio 31 d. Komisijos teigimu, maždaug pusė lėšų nelaikytina valstybės pagalba, o tiksliai trukmė aiškiai nenurodoma.
- 17 Konkrečiai dėl investicinės pagalbos, numatytos kalnų nameliams ir prieglaudoms skirtoms hidroelektrinėms, Komisija nusprendė neteikti prieštaravimų, kadangi tai yra su vidaus rinka suderinama valstybės pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, kaip tai suprantama pagal 107 straipsnio 3 dalies c punktą.
- 18 Elektros energijos gamybos nuošaliuose vietovėse, kuriose nėra jungties prie elektros tinklo, poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai ji *a priori* įvertino kaip nedidelį (Sprendimo dėl pagalbos SA.32113 97 punktas).
- 19 Numatyta schema padeda kompensuoti realią teritorinę specifiką ir yra objektyviai pateisinama būtinybe racionaliomis priemonėmis spręsti problemą, kylančią dėl patikimo ir veiksmingo elektros energijos tiekimo stokos nuošaliuose Pietų Tirolio vietovėse. Todėl Komisija padarė išvadą, kad pagalba Pietų Tirolio kaimiškųjų ir Alpių kalnų regionų elektrifikacijai apskritai turi teigiamą poveikį, nes ji padeda užtikrinti klientų, ypač šeimų ir mažųjų įmonių, teisę į patikimą ir ekologišką elektros energijos tiekimą (Sprendimo dėl pagalbos SA.32113 97 punktas).
- 20 Pagal Reglamento (ES) Nr. 651/2014 41 straipsnį („Investicinė pagalba atsinaujinančių išteklių energijos gamybai skatinti“) investicinė pagalba atsinaujinančių išteklių energijos gamybai skatinti yra suderinama su vidaus rinka ir jai netaikoma pareiga pranešti, jeigu tenkinamos kitos šioje nuostatoje numatytos sąlygos.

Dėl prejudicinių klausimų

- 21 Pirmuoju pagrindu keliamas teisinis klausimas, ar skirta 80 procentų dydžio pagalba gali iškraipyti konkurenciją ir daryti įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.
- 22 Jei į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ginčijami aktai dėl to turėtų būti panaikinti.
- 23 Be to, šiame teisme nagrinėjami septyni panašūs atvejai, kurie grindžiami tuo pačiu teisiniu klausimu.
- 24 Kolegija šiuo atveju abejoja, ar Komisijos patvirtintos pagalbos schemos SA.32113 galiojimas iš tikrųjų pasibaigė.

- 25 Pačiame sprendime dėl pagalbos SA.32113 schemos galiojimas laiko atžvilgiu nėra aiškiai apribotas. Tik iš *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbtų jo ištraukų matyti, kad buvo numatyta, jog schema galios iki 2016 m. gruodžio 31 d.
- 26 Provincijos įstatyme Nr. 9 buvo numatyta lėšas, reikalingas įnašams mažų hidroelektrinių, skirtų kalnų nameliams ir prieglaudoms, kuriuose nėra galimybės be protingų techninių ir finansinių sąnaudų prisijungti prie elektros tinklo, statybai, kasmet nustatyti finansų įstatymu.
- 27 Tai buvo daroma ir po 2016 m., o 2017 bei 2018 m. provincijos biudžete tam buvo numatytos atitinkamos sumos.
- 28 Sprendime dėl pagalbos SA.32113 Komisija nusprendė, kad Provincijos įstatymo Nr. 9 tikslai, kiek tai susiję su prie elektros tinklo neprijungtais kalnų nameliais ir prieglaudomis, yra suderinami su vidaus rinka.
- 29 Todėl kyla klausimas, ar pagalbos schema dėl kalnų namelių ir prieglaudų elektrifikavimo naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kurią Komisija pripažino suderinama su vidaus rinka, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 3 dalį, 2016 m. gruodžio 31 d. nustojo galioti.
- 30 Jei atsakymas į šį klausimą būtų neigiamas, skirta pagalba būtų laikoma esama pagalba, todėl ginčijamas pagalbos sumos mažinimas būtų neteisėtas.
- 31 Jei į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, tai būtų pagalba, skirta pasibaigus laikotarpiui, kurį patvirtino Komisija. Net jei nebūtų pažeistos Komisijos nustatytos sąlygos ir pareigos, tai reikštų, kad pagalba skirta netinkamai.
- 32 Tokiu atveju reikia išnagrinėti, ar Reglamento (ES) 2015/1589 20 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad, jei pagalba skiriama netinkamai, prieš įsikišant valstybės institucijai sprendimą dėl susigrąžinimo turi priimti Komisija.
- 33 Be to, reikia išnagrinėti, ar ši pagalba ir toliau (kaip Komisija konstatavo Sprendime dėl pagalbos SA.32113) išlieka suderinama su vidaus rinka, kaip tai suprantama pagal 107 straipsnio 3 dalies c punktą, nes ja siekiama paskatinti tam tikrų ekonomikos sričių plėtrą.